

gattet, saaledes at det er bindende uden Indstilling til høiere Autoriteter, naar det ikke overstiger ^{19/10} af Gjennemsnittet for 3 Aar, kunde ubvibes saaledes, at ogsaa faste Eiendommens Anskaffelse ikke krævede høiere Approbation, naar den faste Eiendom, som skulde anskaffes, ikke havde en større Værdi, end at den Betaling, der skulde erlægges derfor, kunde komme ind ved det første Aars Budget. Der er saa ofte Tale om til Byens Nytte at anskaffe aldeles ubetydelige Ting, Grundsgrave, Vandingssteder, og Gud veed hvad, og det er ganske sikkert, at naar der for enhver saadan Ubetydeligheds Skyl skal indhentes høiere Autorisation, saa taber man let Interessen for den hele Sag og lader den ligge. — Det Hovedpunkt, jeg vilde gjøre opmærksom paa, er det, som den høitagtede Indenrigsminister ganske nylig behandlede temmelig ubeførligt, nemlig Spørgsmaalet om Byfogdens Stilling i den communale Bestyrelse. Først tog dette Lovforslag i min Haand, anfaae jeg det for aldeles afgjort, at den første Paragraph maatte indeholde en Bestemmelse om, hvorledes Borgemeesteren skulde stilles tilveie, men istedet derfor falder man ned og støder paa blise borgerlige Raadmænd. Jeg troer, deels at der ikke er nogen Risiko ved, at Borgerne selv vælge deres Borgemeistre, og deels at det i den Grad ligger i Lovgivningens Mand, at de skulle gjøre det, at der egentlig slet ikke kan være nogen Tvivl om, at det er det ene Rette. Jeg skal gjøre det høitærede Thing opmærksomt paa, hvad de Fleste vistnok vide, at medens det i Sønderjylland, selv under det danske Herredømme, ikke var tilladt Mand og Kone at indgive en Petition til Regjeringen, fordi der kun maatte være een Underskrift under den, saa har man i alle sønderjybske Kjøbstæder ikke alene Ret til at vælge Raadmænd, men i de større Byer vælger man endog Borgemeistre. Altsaa der, hvor man overhovedet ikke har constitutionel Frihed, er det communale Liv udviklet til en ganske anden Selvstændighed, — ganske vist skal Valget af Borgemeesteren stadfæstes der. Ligeledes troer jeg sikkert ikke, at Grundlovens Bud er fyldestgjørende opfyldt, naar man bliver staaende ved det Forslag, her fore-

1862. Der staaer ikke i Grundloven, at Communerne skulle styre deres Anliggender under Statens Control; men der staaer, at de under Statens Tilsyn skulle styre dem selvstændigt, og naar de skulle det, kan jeg virkelig ikke troe, at det ligger i Manden af denne Grundlovsbestemmelse, at der i selve Communens Raad skulde sidde en kongelig udnævnt Embedsmand med Løn, der skulde beklæde Formandsposten og ikke alene have Stemmeret, men kvalificeret Stemmeret. Foruden at en saadan Bestemmelse, som sagt, vilde stride imod Grundloven, troer jeg, at den blandt Andet vilde stride imod den Tanke, som selve Regjeringen har haft. Nu gaar Regjeringen i en Cirkel; for et Par Aar siden forelagde man Love om Rævnninger, om Domskebnes Indretning, Domstolenes Fordeling over Landet, om den administrative Myndighed, og i disse Love sagde man: Det er en Selvsølg, at det er Regjeringens Agt at forelægge Forslag, hvorved den communale Selvstændighed bliver gennemført. Det fremgik heraf, at det var Regjeringens Tanke, at Borgerne selv skulde vælge deres Borgemeistre; idetmindste saa der i disse Love, at indtil den Tid holdt Regjeringen paa, at den Embedsmand, som forestaaer Politiet, indtil videre kan have denne Ret, som nu Byfogeden har. Der var altsaa veri ligefrem indbrømt, at den communale Selvstændighed vilde blive ført saa vidt igjennem, at Borgerne selv vilde komme til at vælge deres Borgemeistre, eller ialtsald ikke have en Borgemeister i deres Midte, som var ansat af Regjeringen. Nu gaar Regjeringen en anden Vej og siger: Nu kunne vi gjerne løve dermed, indtil de andre Love, der ikke ere forelagte denne Gang, blive vedtagne. Deri ligger ligefrem, at tidligere anfaae man det for en Selvsølg, at den communale Selvstændighed vilde blive gennemført i en saadan Grad. Da den Lov, som udkom den 23de Januar 1862, blev fremlagt her i Thinget, var det ogsaa en ganske almindelig Anskuelse, at den slet ikke var Andet end, om jeg saa maa sige, en lille Lap paa et gammelt Klædebånd, det var ikke nogen Gjennemførelse, hvorved man anfaae Grundlovens nuværende § 91 fyldestgjort. Jeg erklærer ogsaa, at dette, som allerede bemærket af et andet æret Medlem, er stridende